

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-24

Ärendenummer AVO-2025-00302

Handläggare

Carolina Hansson, Mia Lolic

E-post:

carolina.hansson@aldrevardomsorg.goteborg.se

mia.ilovaca@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Förslag till beslut

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden avstyrker motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) har remitterats för yttrande till nämnden. Motionärerna hänvisar till att kommunen har betydande utmaningar vad det gäller effektiviteten i verksamheterna. För att möta utmaningarna föreslår motionärerna att det krävs ett systematiskt arbete för att säkerställa att Göteborgs Stads resurser används för att skapa största möjliga nytta för göteborgarna. För att möta utmaningarna föreslår motionärerna att ett effektiviseringspolitiskt råd införs. Rådet ska bidra till att identifiera effektiviseringspotential i kommunens verksamheter.

Göteborgs Stad arbetar redan idag löpande och strukturerat med kvalitetsutveckling, där kravet på effektivitet är reglerat i Göteborgs Stads reglemente för nämnder och kommunstyrelsen. Förvaltningen bedömer att de befintliga regelverken, riktlinjerna och uppföljningsstrukturerna ger tillräckligt stöd för att säkerställa ett tydligt ansvar för att bedriva en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Införandet av ett effektiviseringspolitiskt råd skulle därmed inte bidra med ytterligare effektivitet utan snarare innebära ökad administration, ytterligare samordningskrav och risk för otydlighet i ansvarsfördelning. En sådan struktur riskerar att skapa parallella processer till redan etablerade arbetssätt, vilket bedöms som ineffektivt. Utifrån detta föreslår förvaltningen att motionen avstyrks.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det är ett åtagande gentemot befolkningen att kommunen inte förbrukar mer resurser än vad som är nödvändigt för en jämlik verksamhet med hög kvalitet. Motionärerna beskriver att det krävs ett systematiskt arbete för att säkerställa att Göteborgs Stads resurser används på ett sätt som skapar största möjliga nytta för göteborgarna och att ett effektiviseringspolitiskt råd kan spela en viktig roll och bidra till att identifiera

effektiviseringspotential i den kommunala verksamheten. Enligt förslaget ska rådet finansieras inom ramen för befintliga budgeterade medel och redovisa sina kostnader och resultat årligen.

Att införa ett effektiviseringspolitiskt råd som har som syfte att ge rekommendationer anser förvaltningen inte kommer ge den effekt som eftersträvas. Det är nämnden som har det ekonomiska ansvaret efter att budgeten beslutats av kommunfullmäktige, och det är också nämnden som ska prioritera hur budgeten används. Förvaltningen bedömer att det är nämnderna själva som har bäst kunskap om sin specifika verksamhet och faktorer som påverkar nämndens resultat. Ekonomiska prioriteringar bedömer förvaltningen bör ske inom ordinarie styrsystem som stadens nämnder är ålagda att följa. Genom delårs- och årsrapporter, samt ekonomiska uppföljningar, redovisar nämnden om budgeten använts effektivt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Att införa ett effektiviseringspolitiskt råd har som syfte att skapa långsiktig nytta för Göteborgs Stads invånare. Övervägande del av nämndens verksamhet har en social dimension och kan antas leda till positiva effekter och resultat utifrån denna dimension. Förvaltningen gör bedömningen att nämnden bäst kan avgöra vad som är den mest kostnadseffektiva insatsen som i sig skapar bäst nytta för de göteborgare som kommer i kontakt med nämndens verksamheter.

Samverkan

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 21 maj 2025.

Bilagor

1. Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

Ärendet

Nämnden har att svara på remiss avseende motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad. Nämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 30 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) har remitterats för yttrande till nämnden. Motionen har även remitterats till grundskolenämnden, förskolenämnden och nämnden för funktionsstöd. Motionen avser förslag om att inrätta ett effektiviseringspolitiskt råd i Göteborgs Stad. Motionärerna framför att ett sådant, inspirerat av det som införts i Lunds kommun, skulle kunna bidra till att identifiera effektiviseringspotential i den kommunala verksamheten. Vidare skulle rådets syfte vara att granska, analysera och ge råd om hur kommunens resurser kan användas mer effektivt med fokus på att förbättra resultatet inom kommunens verksamheter.

Bakgrunden till förslaget är de utmaningar som kommunen står inför gällande effektiviteten i sina verksamheter samt resultatet för Göteborgs Stad i Koladas effektivitetsindex för grundskola, förskola, LSS och daglig verksamhet samt äldreomsorgen. Motionärerna ser att ett effektiviseringspolitiskt råd kan leda till bättre effektivitet och på så sätt skapa långsiktig nytta. Rådet ska finansieras inom ramen för befintliga budgeterade medel och redovisa sina kostnader och resultat årligen. Rådets uppgifter ska bland annat innefatta:

- Att analysera Göteborgs Stads verksamheter och identifiera områden med förbättringspotential
- Att lämna årliga rapporter till kommunstyrelsen med rekommendationer för effektivisering av Göteborgs Stads verksamheter
- Att bidra till en ökad debatt och kunskap om behovet av effektivitet och effektiviseringar i Göteborgs Stad.

Motionärerna lämnar därtill ett antal förslag om uppdrag till kommunstyrelsen angående riktlinjer, arbetsformer och sammansättning med mera. Motionärernas förslag finns i sin helhet i bilaga 1.

Nuvarande ansvarsfördelning och struktur

Nämndens ansvar

Nämnden arbetar kontinuerligt med kvalitetsutveckling och effektivitet enligt sitt reglemente och Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll. Arbetet ska bidra till ändamålsenlig verksamhet, hållbar utveckling och god ekonomisk hushållning. Nämnden ska årligen utvärdera sitt styrsystem samt redovisa effektivitetsmått i del- och årsrapporter.

Stadsrevisionens uppdrag

Revisorernas ansvarar enligt kommunallagen att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Revisionen spelar en central roll i det kommunala ansvarsutkrävandet och i att kontrollera att kommunens verksamheter bedrivs på ett korrekt och effektivt sätt.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt kommunallagen och Göteborgs Stads riktlinjer har kommunstyrelsen ansvar för att leda och samordna kommunens verksamhet samt utöva uppsikt över nämnder och bolagsstyrelser. I detta ingår rätt till insyn och krav på att respektive nämnd/bolagsstyrelse i samband med årsrapportens upprättande rapporterar resultatet från utvärdering samt lämnar en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Resultat i effektiviseringsindex

I Kolada är det möjligt att följa effektivitetsindex per verksamhet som ämnar stödja utvärdering av kostnader och kvalitet för olika verksamheter. Göteborgs Stads äldreomsorg ser en ökning i effektivitetsindex, från 26 år 2021 till 32 år 2023.

Den ideella föreningen Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har tagit fram effektivitetsindex baserat på Koladas tidigare index för kvalitet och resurs. Statistiken är strukturerad, bland annat utifrån demografi och socioekonomi, för att möjliggöra jämförelser mellan kommuner. RKA betonar dock att analyser bör göras med försiktighet på grund av begränsad datatillgång. Räkenskapssammandraget (RS) behöver förbättras för att jämförelser ska bli rättvisande, och även efter justeringar finns kostnadsskillnader som påverkar resultaten.

Lund kommuns effektiviseringspolitiska råd

Förvaltningen har tagit del av rapporter från Lunds effektiviseringspolitiska råd. Rådets arbete under 2021 sammanfattas i huvudrapporten "Lund kan bättre" som är en nulägesanalys av effektiviteten i Lunds kommun. Under 2022 har rådet valt att jobba med kartläggning och analys av kommunens fastighetsbestånd eftersom fastigheter står för en stor del av kostnaden av den kommunala verksamheten. Efter 2022 har rådet inte publicerat fler rapporter, och det går inte utläsa på hemsidan hur rådet har arbetat vidare med sitt uppdrag efter 2022.

Vid en granskning av Lunds verksamheters effektiviseringsindex syns ingen förbättring vid jämförelse av år 2020 med år 2023. Det är dock viktigt att påpeka att indextalen är relativa jämfört med alla 290 kommuner, exempelvis kan en kommun i sig ha samma effektivitet år från år, men relativt alla andra kommuner kan effektiviseringsindexet variera beroende på de andra kommunernas effektivitet.

Grundskoleförvaltningen har varit i kontakt med rådets ordförande för mer information om hur rådet och kommunen har arbetat vidare sedan 2022. Dialog har enligt ordförande lett till en justering av rådets roll. Från 2024 är rådets arbete huvudsakligen integrerat i kommunens årliga budgetprocess. Rådet har två huvuduppgifter i budgetprocessen:

- Medverka vid budgetuppstart i februari och lyfta prioriterade frågor
- Svara på specifika frågor från kommunen under budgetberedningen

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att ett effektiviseringspolitiskt råd skulle öka administrationen för Göteborgs Stads nämnder. För att effektiviseringsrådet ska kunna fatta beslut med hänsyn till den kontext verksamheten bedrivs och utifrån Göteborgs Stads förutsättningar kommer nämnderna behöva tillhandahålla underlag. Därtill kommer ett effektiviseringspolitiskt råd innebära att nämnden har ytterligare en källa till

styrinformation som nämnden kommer att behöva omhänderta. Det finns även risk för oklara roller och ansvarsfördelning. Förvaltningen anser att de befintliga strukturerna redan är tillräckliga för att säkerställa en effektiv verksamhet.

Förvaltningen anser att kommunstyrelsen tillsammans med stadsledningskontoret bör ansvara för att effektivt fördela resurser för Göteborgs Stads invånare. Kommunstyrelsen bör ha kompetens och samarbetsmöjligheter för att identifiera förbättringspotential och säkerställa effektiva processer. Med underlag från nämnder kan den kommunövergripande nivån prioritera effektiviseringsåtgärder för att nå bästa resultat både utifrån ett resurs- samt invånarperspektiv.

Ett effektiviseringsråd bedöms inte ge något ytterligare värde för nämnden. Nämnden bör själv avgöra vilka effektiviseringar som är lämpliga utifrån hur de påverkar verksamheten och den den är till för.

Mia Lolic

Förvaltningscontroller

Babbs Edberg

Förvaltningsdirektör